

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 49 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten 1 scorepunt afgetrokken tot een maximum van 2 scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Stefan gaat studeren!

- 1 maximumscore 2**
- voorbeeld van een juist argument van Stefan: 1
Een laptop heeft hij nodig voor zijn studie (de studie is van belang om in de toekomst een inkomen te verdienen).
  - voorbeeld van een juist argument van opa: 1
Een laptop is niet noodzakelijk om in leven te blijven.
- 2 maximumscore 1**
- voorbeelden van een juist argument:
- Een verkoper heeft meer productkennis/juridische kennis/kennis van verkoopbevordering dan Stefan.
  - Een verkoper beschikt over meer technieken om het aankoopproces te sturen.
  - Een verkoper is de hele dag bezig met het verkopen (van computers); Stefan koopt gemiddeld eens in de vier jaar een computer/laptop.
- 3 maximumscore 1**
- voorbeelden van een juiste berekening:
 $(322\% \times \text{€ } 450) + \text{€ } 450 = \text{€ } 1.899$
of
 $422\% \times \text{€ } 450 = \text{€ } 1.899$
- 4 A**
- 5 B**
- 6 maximumscore 2**
- voorbeeld van een juiste berekening:
- totaal betaald: $\text{€ } 17,50 \times 12 = \text{€ } 210$ 1
  - kredietkosten BoncBank: $\text{€ } 210 - \text{€ } 200 = \text{€ } 10$ 1
- 7 maximumscore 1**
- voorbeeld van een juiste verklaring:
Stefan heeft de laptop nodig voor zijn studie. Als hij eerst wil sparen, duurt het te lang voordat hij de laptop kan kopen.

PICNIC: een blijvertje?

8 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:
 $(0,34 + 0,14) \times \text{€ } 34,3 \text{ miljard} = \text{€ } 16.464.000.000$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

9 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\text{€ } 34.300.000.000}{4.300} = \text{€ } 7.976.744,19$$

10 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\text{€ } 3}{\text{€ } 24} \times 100\% = 12,5\%$$

11 maximumscore 1

voorbeelden van een juist voordeel:

- lagere prijzen
- betere service
- meer keuze

12 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Supermarkten verkopen veel bederfelijke producten, die gekoeld bewaard en vervoerd moeten worden. (De opslag en het vervoer van producten is hierdoor duurder.)

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- PICNIC verwacht dat dit percentage gaat stijgen.
- PICNIC verwacht een hoger marktaandeel te krijgen.

14 maximumscore 2

- (1) hogere
- (2) lagere
- (3) hogere

indien drie juist

2

indien twee juist

1

indien één of geen juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

voorbeeld van een juist argument:

Een consument legt gemiddeld 2,7 bezoeken per week af aan een supermarkt. Door het thuis laten bezorgen bespaart de consument veel tijd.

Wie betaalt er nog het volle pond?

---

16 C

17 B

18 maximumscore 1

combinatie

(1) meer

(2) hoger

of

combinatie

(1) minder

(2) lager

indien twee juist

1

indien één of geen juist

0

19 maximumscore 1

voorbeeld van een juist argument:

Door de prijsverlaging vermindert het exclusieve karakter van het restaurant (en zal de oorspronkelijke doelgroep het restaurant gaan mijden).

20 maximumscore 2

voorbeelden van een juiste berekening:

- $(€ 150 + € 118 + € 227) = € 495$

- $(€ 329 + € 282 + € 489) = € 1.100$

- $€ 1.100 - € 495 = € 605$

1

- $\frac{€ 605}{€ 1.100} \times 100\% = 55\%$

1

21 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste verklaring:

Als er geen aanbieding was geweest, had zij het product niet gekocht, omdat zij het niet nodig had.

Brazilië: meedoen is belangrijker dan winnen

---

22 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\$ 2.353.000.000.000}{204.260.000} = \$ 11.519,63$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

23 maximumscore 2

- Opmerking 1 is juist
- Opmerking 2 is juist

1

1

24 C**25 B****26 maximumscore 1**

voorbeelden van een juiste uitleg:

- Een gedeelte van het geld werd in Brazilië besteed. (Dat leverde voor de mensen in Brazilië werkgelegenheid en inkomen op.)
- De internationale sportprestaties leveren Brazilië een positief imago op.

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Het onderhoud van de stadions is kostbaar.
- De rente op leningen zal in de toekomst veel geld gaan kosten.

per juist antwoord

1

28 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

De twee projecten helpen de inwoners op langere termijn aan goede verbindingen en schoon water.

Stijn wil aan het werk

---

29 B

30 **maximumscore 2**

voorbeeld van een juiste berekening:

- $2 \times \text{€ } 60 = \text{€ } 120$

$$\text{€ } 120 \times \frac{52}{12} = \text{€ } 520$$

1

- $\text{€ } 1.300 \times 0,75 = \text{€ } 975$ bruto

$$\text{€ } 975 - \text{€ } 520 = \text{€ } 455$$

1

31 **maximumscore 2**

voorbeelden van juiste arbeidsmotieven:

- vanwege sociale contacten
- Hij voelt zich nuttig voor de maatschappij.
- Hij doet werkervaring op.

per juist antwoord

1

32 **maximumscore 2**

voorbeelden van juiste redenen:

- De overheid wil de uitgaven aan de Wajong beperken.
- De overheid vindt het maatschappelijk belangrijk dat jongeren met een beperking deelnemen aan de arbeidsmarkt, zodat ze een zelfstandig bestaan kunnen opbouwen.

per juist antwoord

1

33 **maximumscore 1**

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{40}{100} \times 5 = 2$$

De werkgever van Stijn moet nog ($2 - 1 = 1$) één Wajonger in dienst nemen.

Het belang van de E(M)U

---

34 maximumscore 1

voorbeeld van een juist voorbeeld:

Een Nederlander zet zijn spaargeld op een Belgische bank (en ontvangt daarvan rente).

35 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Door de subsidie kan een bedrijf uit de EU producten tegen een lagere verkoopprijs aanbieden dan de concurrentie uit niet-EU-landen (waardoor zij concurrerender wordt).

36 maximumscore 2

voorbeelden van een juist verschil tussen de EMU en de EU:

- In de EMU bestaat een gezamenlijke munt/euro; in de EU niet.
- In de EMU zijn afspraken omtrent staatsschuld; in de EU niet.
- In de EMU zijn afspraken omtrent begrotingstekort; in de EU niet.
- In de EMU is coördinatie van economische politiek; in de EU niet.
- in de EMU is coördinatie van financiële politiek; in de EU niet.

per juist antwoord

1

37 A

38 E

39 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

De EMU-producten worden voor niet-EMU-landen goedkoper.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 mei.

Ook na 30 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

PICNIC: een blijvertje

pagina 4	Albert Heijn
pagina 5	Online supermarkt PICNIC
informatiebron 2	www.cbl.nl
informatiebron 3	www.cbl.nl